

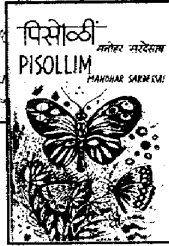
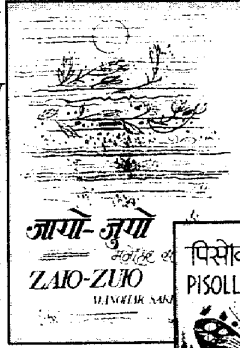
शपनां-चिंतनांची कविता

डॉ. मनोहर सरदेसाय कोंकणी चळवळींतले एक महालगडे. कोंकणी सरस्पतीच्या दरबारांतलेय ते एक महालगडे. तांणी सरस्पतीच्या ह्या दरबारांत आपणाली साबार तरांची सेवा रूजू केल्या; तातूंत कविता, कथा, नाटकुर्ली, निबंद, समीक्षा, साहित्याचो इतिहास, भुरग्यां साहित्य, अणकार, कोश अशे साबार बरपावळीचो आसपाव जाता. तरी लेगीत तांकां कवी म्हणूनच कोंकणी सरस्पतीच्या दरबारांत खरेली मान्यताय आशिल्ली आनी ती हेय फुडें आसतली. उर्णी अदीक पन्नासेक वर्सां ते कविता बरयताले. जायते कविता संग्रह तांच्या नांवार आसात. तरी लेगीत आंकड्यांचे नदरेन खुबूच उणी कविता तांणी बरयल्या. पूण आंकड्यान उणी आशिल्ली तांची ही कविता काव्यगुणान भोव व्हड आसा.

सुरवेक तांणी बरयल्ली कविता- 'गोंया तुज्या मोगाखातीर', 'जायात जागे' बी झेल्यांनी आयिल्ली - काव्यगुणाचो कस लायल्यार व्हड पावंड्याची आसा अशें म्हणप धाडसाचें जातलें. पूण तांचे कवितेन कोंकणी सरस्पतीच्या पोरसांत कवितेचें आळें घाल्लें अशें म्हळ्यार अतिताय जावची ना. तशें पळोवंक गेल्यार 'सड्या वयलीं फुलां' (बाया भाव) सारकेली कविता कोंकणींत निर्माण जाल्ली. पूण तिका लोकां मेरेन - भौसा मेरेन - पावपाक जमलें ना. कोंकणी भौसा मेरेन पयलीं पावली ती मनोहरबाबांनी मनोहारी कोंकणी कविता.

'जायात जागे' सारकेले कवितेन गोंयच्या भौसाक जागयलो, ताका फुडारार्ची सपनां दाखयलीं. गोंयचो भौस मनोहरबाबांले हे कवितेच्या उतरांनी उलोवंक लागलो. र. वि. पंडितान म्हणिल्लें, 'म्हजें उतर गावड्याचें'. पूण तांचें उतर तशें नाशिल्लें. खरेलेंच गावड्याचें उतर कोणा कोंकणी कवीचें आसत जाल्यार तें मनोहरबाबांलें. तांचें उतर निखळ, निर्मळ, सादें, सोंपें, सुटसुटीत, तकलेक न्हय तर काळजाक हात घालपी. ती कविता लोकांची. लोकांची कविता लोकांची जावपाक कळाव लागलो ना. मनोहरबाबांच्या मुखांतल्यान गोंयचो भौस उलयलो. जाच्या हाताक भौसाची नाट मेळटा, ताका भौसाच्या मानसविचारांची लय होलमता. भौसाचे हावेस आनी उत्फर्के, मोनी व्यथा आनी पिडेची कथा, ताच्या दोळ्यांतले इंगळे आनी काळजांतले उमाळे ताच्या उतरांतल्यान प्रगट जातात. भौस ताका आपल्यांतलोच एक म्हण मानून घेता. मनोहरबाबांचे सुरवेचे कवितेंत हो गूण व्हड प्रमाणांत पळोवंक मेळटा. ताकाच लागून मनोहरबाब लोककवी ही नामना जोडूंक पावले. म्हजे नदरेंतल्यान मनोहरबाबांचे कवितेच्या आजवेर जाल्ल्या समस्त भौमानां भितर हो भौमान चड व्हड. तांकां आनी तांचे कवितेक अज्वर करपी.

गोंयच्या भौसाक परतंत्रांतल्यान जागोवपी भूपाळी

मनोहरबाबान 'जायात जागे' हे कविते वरवीं बोंबलेच्या देंठांत सावन आळयली. जाल्यार 'गोंया तुज्या मोगाखातीर...' सारकेले कवितेंत गोंयच्या मातयेमोगान आकुळपिकूळ जाल्ले मनोहरबाब वाचप्यां सामकार आयले. एके तरेची नोस्तालजीक प्रवृत्तीची ही कविता. तांणी ती फ्रांसाक आसतना बरयल्ली. सावरकरांची 'ने मजसी ने परत मातृभूमीला...' आनी मनोहरबाबांची 'गोंया तुज्या मोगाखातीर...' ह्या दोनूय कवितांची जातकुळी एकेच तरेची. परंत सावरकरांचे कवितेंत पळोवंक मेळटा तो उच्च कोटीचो कल्पनाविलास आनी काव्यचमत्कृती हें मनोहरबाबांले कवितेंत पळोवंक मेळना.

मनोहरबाबांच्या वयल्या दोनूय झेल्यांतल्यो कविता राष्ट्रवादी म्होरेच्यो दोन वटी कश्यो. उपाट राष्ट्रप्रेम, भूयप्रेम तातूंत भरिल्लें आसा. पूण ह्या कवितांनी उपाट काव्यगूण आसा अशें म्हणप समा जावचें ना. कित्याक? तर कविता म्हळ्यार फकत उतरांचो खेळ न्हय, कविता म्हळ्यार भावनांचो उद्वेक न्हय, कविता म्हळ्यार छंदाचो सोस न्हय. श्रेष्ठ कवितेंत हें सगळें आसत वा नासतनाय. पूण तातूंत सपनां आनी चिंतनां हांचो गोफ आसचो पडटा.

मनोहरबाबांतलो श्रेष्ठ कवी झळकूं ऋ लागता तो 'जायो-जुयो' झेल्यांतले कवितेंतल्यान. लक्ष्मणरावांक 'जायो-जुयो' कवितां झेलो बेठोच आवडूंक नासलो. लक्ष्मणराव जशे एक प्रतिभावंत साहित्यीक तशेंच ते साहित्याचे एक मर्मज्ञ जाणकारूय आशिल्ले. विश्वसाहित्याचो तांचो अभ्यास आशिल्लो हें आमी मतींत घेवंक जाय. मनोहरबाबान 'जायो-जुयो' (१९००) फुलयल्यो. ते उपरांत हेच तरेची तांची कविता 'पिसोळी' (१९०८) म्हण संग्रहीत जाली, जाका साहित्य अकादेमीचो पुरस्कार फावो जालो. मनोहरबाबांतलो समर्थ कवी दिस्टीक पडटा, अणभवूंक मेळटा तो ह्या दोन संग्रहांतले कवितेंतल्यान. ते उपरांतूय तांणी अशे तरेची साबार कविता रचली पूण ती संग्रहबद्ध जावंक पावली ना. ती संग्रहीत जाल्ली जाल्यार तांचे हे कवितेचे आनीक एक-दोन काव्यझेले कोंकणी सरस्पतीचे तालयेर बरे सोबून दिसतले आसले हातूंत इल्लोय दुबाव ना.

'जायो-जुयो' आनी 'पिसोळी' ह्या झेल्यांतली मनोहरबाबांची कविता म्हळ्यार मनोहरबाबांची सपनां आनी विचार. दोनूय झेल्यांतले कविते वरवीं तांणी आपणालीं सपनां आनी चिंतनां हांचें धन कोंकणी प्रजेक भरभरून दिलां. आमी, कांय समीक्षक वा कोंकणी चळवळी कडेन लागणूक आशिल्ले कांय जाण, अशेंय म्हणटात की, कोंकणी कवितेचेर मनोहरबाबांचो व्हड प्रभाव आसा.

पूण हो प्रभाव उखलापो आसा हें आमी मानून घेवंक जाय. कित्याक, तर मनोहरबाबांचे वयले कवितेची खोलाय आनी गोलाय तांचे कवितेचो आकृतिबंध गिरोवपी मुखावेल्या कवींच्या कितल्याश्या कवितां भितर सांपडत? म्हाका दुबाव आसा. हाचें कारण कितें? हाचें कारण, तप आनी साधना. जीवनाची साधना आनी तापत्रयांचें तप अणभवले बंगर मनोहारी कवितेच्यो ह्यो 'जायो-जुयो' फुलूंक नात हें विसरायेर घालूंक फावना. हे कवितेक 'उपनिषदां'चो कस लाभला. खंयच्याय सोनारान खंयचेय कसवटणेर घांसून घेवंचें अशें हें चोवीस कॅरेटचें भांगर. कसवटणी आनी सोनार बदल्लो तरी लेगीत ताच्या कसा भितर अदीक-उणें जावंचें ना. विशुद्ध कविता ती ही. तातूंत पाचीवाची भेळ ना. निर्भेळ आनी म्हण्णूच निर्मळ. पारदर्शी. तातुंतल्यान कवीचें मन आनी अंतरमन, आत्मो आनी परमात्मो आरपार पळोवंक मेळटा.

कवितेच्या साबार आंगांचो विचार केल्यार ह्या दोनूय झेल्यांतल्यो कविता वयल्या पांवड्या वयल्यो आसात हाची रसिकाक गवाय मेळटा. देखीक, दोनूय काव्यझेल्यांचीं नांवांच पळयात. 'जायो-जुयो' आनी 'विसोळीं'. तशें पळोवंक गेल्यार, दोनूय क्षणभंगूर वस्तू. पूण भोव ओडलायण्यो. दोनूय प्रतिमा अप्रतिम साधल्यात मनोहरबाबांन. झेल्यांत गुंथिल्ल्यो कविताय तश्योच नाजूक पूण परमळान भरिल्ल्यो. नाकटा येद्व्यो पूण रंगयाळ्यो, 'सत्य, शिव आनी सुंदरा'च्या सोदांत आशिल्ल्यो. हांगा उतरां मदलें 'अल्पाक्षर रमणीयत्व' म्हळ्यार कितें हाची गवाय मेळटाच. पूण उतराचें वजन आनी वालोर कसो आनी कितें आसचो हाचीय बेस बरी देख मेळटा, सुभाषिताची कोडसाण आनी गोडसाण एकाच बराबर चारखूंक मेळिल्ल्यान जिणेचो नवोच साक्षात्कार ही कविता रसिकाक घडयता. हे कवितेची म्हूर्त ल्हान पूण विचार, विकार, भाव-भावना हांचें विश्वरूपदर्शन ती आमचे मुखार प्रगट करता. उपनिषदांची सूत्रमयता हो तिचो प्राण. ताकाच लागून तिका ओपारीची, सुभाषिताची सया आयल्या. ओपार, सुभाषित म्हळ्यार खंयच्याय समाजाचें रत्नभांडार, 'म्हणी अनुभवाच्या खाणी' अशें कोणें तरी म्हटलांच तें फट न्हय. मनोहरबाबांक ही साधना जमली. तांणी आपणाली भास मेजून-मापून, तापोवन-कडोवन, घांसून-पुसून हीं रत्नां घडयल्यांत. एके कवितेंत ते म्हणटात:

आदीं म्हाका रडय

आनी मागीर हांसय

आदीं म्हाका कडय

आनी मागीर घडय. (जा/४८)

मनोहरबाबांन आपणाले कवितेची भास घडयल्या ती अशे तरेची उतरां रचून, आनी तांचो विलो करतना, तीं उजार करताना उजू रुजवात ते करतात. तांणी आपले एके कवितेंत म्हळां:

उतरां तुजीं

सारकीं जोख

मागीर मोख. (पि/१००)

हो कवी उतरांचो मोगी. उतरांचो घननीळ. तो म्हणटा:

हांव उतरांचो धनी

उतरांचो चोर

उतरांचो चरव खावपी

उतरांचो मोर. (जा/७३)

'उतरांच्यो वाती वळून, चिंतनांच्यो जोती लावन'तांणी आपणाले कवितेंतल्यान, 'उजवाडाची पुजा' केल्या. आनी ही पुजा करतना तांणी -

हाडांतली दुखी

उतरांत सौसल्या

काळजांतल्यो कळी

ह्या वळींत ओपल्या. (पि/११८)

पूण काळजांतल्यो कळी वळींत ओपचे पयलीं ते मुखावयल्या बरयतल्यांक शिटकायतात:

सोय बरी वांटवे आदीं

रोस पिळून काडचो न्हय

भितर उतर शिजचे आदीं

गीत पानार वाडचें न्हय. (जा/५६)

कविता म्हळ्यार कितें तें सादे सोंपे भाशेंतल्यान सांगतना ते म्हणटात:

कवीत म्हळ्यार दिश्ट एक

दिश्टींतल्यान सृश्ट जाता

कवीत म्हळ्यार सपन एक

सपनांतल्यान सर्ग येता. (जा/१०५)

तांचे कवितेंतल्यान चांटे पावलाक तांची दिश्ट म्हळ्यार चिंतनां आनी तांच्या सपनांचो दिश्टावो रसिकाक जायत रावता.

हीं चिंतनां आमकां ओपारी आनी सुभाषितांच्या रुपान पळोवंक मेळटात. कितल्योश्योच अश्यो ओपारी देख म्हण सांगूं येतीत. देखीक:

लोकांक वाट

दाखोवंक गेलों

आनी वाट विसल्लों. (जा/१००)

xxx

देवाक मेळूंक गेल्लों

वाटेर भटान आडायलो. (पि/६१)

xxx

जित्याक रावपाक

कितले मात!

मेल्ल्यांक हाल!

ताजमहाल. (पि/११५)

xxx

हात आसलो रिती

देखून घेवंक मेळ्ळें. (पि/३८)

xxx

दुकांची खारसाण

दर्याक

मोगाची हुनसाण

सूर्याक. (पि/१३)

xxx

शेगिल्लें सोदूंक गेलों

आनी आशिल्लें

शेणयलें. (पि/१००)

xxx

भुकेबगर खावचें न्हय

खोसयेबगर गावचें न्हय. (जा/८४)

xxx

वयर दिल्ल्या ओपारींच्या देखींतल्यान मनोहरबाबांली काव्यसाधना, आत्मचिंतन, समाजभान, निरिक्षण, व्यासंग, शब्दप्रभुत्व, विचारांची तांक आनी मुळावेपण (मौलिकताय) हांचे विशीं आनीक वेगळी गवाय दिवची पडना. तांची ही कविता म्हळ्यारूच ताची गवाय. स्वयंप्रज्ञ; स्वयंसिद्ध.

आतां कांय 'मनोहारी-सुभाषितां'चो आमी आस्वाद घेवंया. देखीक:

झरो थांबता थंय

कोंड जाता

मनीस थांबता थंय

फोंड जाता. (पि/२०)

xxx

भितर दवल्लें

तें कुसलें

भायर उडयलें

तें सुकलें. (पि/१०१)

xxx

सत आनी फटी

एकेच म्होरेच्यो

दोन वटी. (जा/७१)

xxx

जिवीत म्हळ्यार

उगडास आनी सपन

हांचे मदलें

निसरतें सपन (जा/१९)

xxx

सांगलें तें कळ्ळें

राखलें तें सल्लें

वांटलें तें उल्लें. (जा/८२)

xxx

आयले उगडे

वेतले उगडे

मदीं हें

न्हेसपा पासत झगडें. (जा/८९)

xxx

कित्यांत कांय ना.

हें कळ्ळें

आनी

सोदतालों तें मेळ्ळें. (पि/४१)

xxx

बुकिल्ल्या पावलांक

मळिल्ली वाट

भुकेल्ल्या पोटाक

मोखिल्लें ताट. (पि/८)

xxx

मनोहरबाबांच्या काय कवितांतल्यान एक तिरसुवादी नदर अणभवूंक मेळटा. ते वरवीं तांणी समाज-जीवन आनी मनशाची चाल-चलणूक हाचेर मर्मभेदक व्यंग केलां. देखीक:

गिरेस्तांक दुबळ्यांची

खूब काकुळट दिसता

पुण तांचे लागीं

मोड नासता. (पि/६९)

xxx

दर एकल्याक

आपली कात

दर एकल्याक

आपली जात. (पि/७०)

xxx

जिवितापासत

दुडू जोडले

दुडवांपासत

जिवीत मोडलें. (जा/७९)

xxx

शारांत नांवां कोनश्यांक

गांवांत नांवां मनश्यांक. (पि/३९)

xxx

वांटपण करून

सगळें सवाय घेतलें

जिवीत मात

म्हारग पडलें. (पि/११७)

xxx

गिरेस्ताची आवय म्हणटा:

"पोरान कांयच खावंक ना."

गरिबाची आवय म्हणटा:

"पोराक कांयच खावंक ना." (पि/६४)

xxx

घरांत बोवाळ

म्हणून भायर सल्लों

लग्नाचे वरातींत

सुस्पून उल्लों. (पि/९२)

xxx

गिरेस्ताची मोटार मोडटा
तेन्ना ती
गरिबांक धुकलची पडटा. (पि/७४)

xxx

मनोहररायांचो पिंड तत्वचिंतकाचो. तांच्या कांय कवितां मदीं आमकां तांचे प्रज्ञेचो झगझगीत उजवाड फांकिल्लो पळोवंक मेळटा. मनीस-जिणे विशीं ते खोलायेन येवजितना पळोवंक मेळटात. आनी तत्वचिंतनाच्या सागरमंथनांतल्यान होलमल्लीं रत्नां-तत्वां ते आपणाले कवितेंतल्यान मांडटात. मढयतात. तांचे कवितेच्या मळबांत असलीं साबार रत्नां चौदिकांनी चकचकतना नजरेक पडटात. पळयतल्याची नजर तीं ओडून घेतात, ताका तीं खिळयतात, खेळयतात आनी चिंतपाक लायतात. ताका तत्वचिंतकाचे वाटे वयल्यान चलूंक आपोवणें दितात. तांचे हे तरेचे कवितेच्यो कांय देखी अश्यो:

फांतोडेचीं फुलां
सांजवेळचीं गळ्ळीं
धतरेची माती
परमळान भल्ली. (जा/८०)

xxx

सुक्या सड्यार
उदक मेळ्ळें
मर्णा-धडेर
जिवीत कळ्ळें. (जा/१२३)

xxx

जिविताच्या खर वोतांत
उलखतां
बेगीबेनीन पावली
पायांपोनची सुटना तरी
मर्णाची सांवळी. (जा/६६)

xxx

खांद्यावेलो खुरीस
गळ्यांत घालो
तेन्नापसून जेजू
खन्यानीच मेलो. (पि/६३)

xxx

कंवचेचीं कांकणां हीं
कच्च करून फुट्टात
माणकुल्याच कंवळ्या हातांक
घाये करून सोडटात. (पि/८५)

xxx

कोण सरळ
कोण वांगडीं
सगळीं हीं
रुपड्यार रुपडीं. (पि/१७)

xxx

वांटपणां
करतां करतां
सगळो वगत गेलो
समजलें ना
बाजार केन्ना हुलगलो. (पि/१२०)

xxx

असलीच एक कविता आपणेंच आपणाक सोदप म्हळ्यार कितें हे विशींचो दिश्टावो वाचप्याक घडयता. मनोहरबाब बरयतात:

हांव म्हाकाच सोदतां
तेन्ना लोक म्हणटा:
"हो वाट चुकता." (पि/२९)

xxx

मनीस संस्कृताये संबंदान तांणी खोलायेन केल्लें तत्वचिंतन तांचे सकयल दिल्ले कवितेंत अणभवूंक मेळटा. ही कविता म्हळ्यार एक संयुक्त (Complex/Total) प्रतिमाच. तेल,वात, पणटी आनी उजवाड अश्या जायत्या प्रतिमांच्या गोफांतल्यान ती साकार जायत वता. मनीस संस्कृतायेचें घडप-मोडप आनी जोडप हाचे विशीं तातुंतल्यान मार्मिकतायेन आनी बळिश्टरुपान (सशक्तपणान) मत व्यक्त जालां. कवितेंतल्या उतरां भितल्ल्या 'लक्षणा' आनी 'व्यंजना' शक्तीची ही कविता एक जिती-जिवी देख म्हणूं येता. कविता अशी:

तेल सोंपलें
वात सल्ली
पणटी मात
तशीच उल्ली. (पि/१२२)

'पिसोळीं' ह्या तांच्या साहित्य अकादेमीचो पुरस्कार फावो जाल्ल्या काव्य झेल्याची समाप्ती कवीन हे कवितेंत केल्या. अशे तरेन काव्यझेल्यांत हे कवितेचो 'स्थान महिमा' लेगीत अप्रूप आनी कवीची योजकता आनी चतुररत्नायेचेर लखलखीत उजवाड घालपी थारता.

मनोहरबाबांच्यो 'आप उक्तावणे'चे वाटेवयल्यो कांय कविता आमकां मेळटात. तातूंत तांचे जिणेचें आमकां हय न्हयशें दर्शन जाता. पूण तरी लेगीत ह्यो कविता अदीक म्हत्वाच्यो, कित्याकतर तातुंतल्यान मनोहरबाबांचे मनकोठयेंत प्रवेश करपाक अभ्यासकाक एक आदार जाला अशें हांव समजतां. तांचें मन आनी अंतर्मन, तांचे विचार आनी आचार, तांचे सुस्कार आनी उच्चार, तांचें रूप आनी अपरूप तांचो मोग आनी फोग, थोडे भितर, तांचें पुराय जिवीत आनी कवीत हांची साबार तासां हांगा अभ्यासकाच्या हाताक लागूं येतात.

ते म्हणटात:
उतरांनी गुंथले खीण
तीच म्हजी जीण. (पि/११)
अश्यो आनिकूय कांय तांच्यो कविता मुखार दवरतां:
आमी कांय मोडलें ना

आमी कांय घडलें ना
बंदखणीच्यो सरयो थोड्यो
बागयल्यो
जिविताच्यो कळयो थोड्यो
जागयल्यो. (पि/२५)

xxx

सपनांचो आसलो भार
देखून पावल ल्हव जालें
मनाक आसली लोखणा-धार
देखून काळीज मोव जालें. (जा/७८)

xxx

दिसान दिल्ली चिंतनां
रातीन दिल्ली सपनां
दीस गेलो रातींत बुडून
चितनां म्हजीं सपनां जावन
गेलीं उडून. (जा/७४)

xxx

पुस्तकांची पुजा करून
उतरांचोच पोसो जालां
येत्या-वेत्याक वाटीत वेतां
उतरांची प्रसाद-फुलां. (जा/६०)

xxx

हाडांतली दुखी
उतरांत सोंसल्या
काळजांतल्यो कळी
ह्या वळींत ओपल्या. (पि/११८)

xxx

मनोहरबाबांन 'हायकू' ह्या प्रकारांतली कविता बरयल्या.
हांव नकळो, तांणी ती कळत काय नकळत बरयल्या.

कित्याक तर तांणी खंयच आपणें 'हायकू' कोंकणींत
बरयल्या अशें म्हणिल्ल्याचें म्हाका खबर ना. हे विशींचें मत हांवें
तांचे म्हऱ्यांत एक खेपे उकतायल्लें. पूण ते सदां वरी मुमुर्ख्यांनी
हांसले आनी म्हणपाक लागले, "आतां तूं म्हणटा जाल्यार जायत
तर." तांणीच हो काव्यप्रकार कोंकणींत सगळ्यांत पयलीं हाडलो
आनी रुजयलो. आनी तोय केन्ना, तर मराठी साहित्यांत तो
कितलींशीं वर्सां पयस आशिल्लो तेन्ना ह्या काव्य प्रकाराच्यो ह्यो
कांय देखी:

पतंग अजून दिसता
उडटाना
दोरी खंय शेणली
कोण जाणा! (पि/३२)

xxx

बुडटां-बुडटां
तांबडो जावन
सूर्यान म्हळें:
"हांवें दिल्ल्या दिसाचें

तुवें कितें केलें?" (पि/६६)

xxx

झणझणीत वाव आयलो
आनी
हातांतलो पंखो
झोंबून व्हेलो. (पि/७७)

xxx

तळयेंतल्या चंद्राक धरूंक
बुडी माल्ली
खर हाताक लागली. (जा/९१)

xxx

आज हांव चांफो जालां
सगळीं पानां पडलीं गळून
आंगार फुलांच फुलां. (पि/८८)

xxx

दुकां गळोवन
तळें जाता
तांतूंत मळब
रूप चौयता. (जा/४९)

xxx

'जायो-जुयो' ह्या काव्यशैल्याक बरयल्ले 'पुडो सोडोवंचे
पयलीं...' हे प्रस्तावनेंत बाकीबाब म्हणटात, "मनोहररायाल्यो ह्यो
जायो-जुयो पळोवन म्हज्याय मनाक चंवर आयलें आनी तांतलीं
कांय चंवरां हांवें बरोवन काडलीं."

मनोहरबाबांले कवितेचे श्रेश्टताये विशीं बाकीबाबांच्या
वयल्या उतरां परस व्हड आनी पातयेवन रावूं येता अशी दुसरी
गवाय आसूं येता व्हय?

तरी लेगीत मनोहरबाब म्हणटात:

खबर ना
कितें बरयतां
म्हज्या उतरांचो
अर्थ सांगपी
सोदता. (पि/३४)

हांव मनोहरबाबांले कवितेचो अर्थ लावपी कोण? हो निबंद
म्हळ्यार, अर्थाचो सोद लावपी हे वाटे वयलें हें म्हजें पावल अशें
हांव नमळायेन म्हणून जायते सोदकार तांचे कवितेचो सोद
लावपाचे मोहिमेंत सामील जावं येतात. आनी तशें जावंचेंय. पूण
अशें करतल्या आमी कितें मतींत दवरूंक जाय? मनोहरबाबांले
कवितेंत उण्यात उणो फारफेर करून म्हाका तांच्याच उतरांनीं तें
सांगचेंशें दिसता. तें म्हळ्यार:

(मनोहरबाबाली) कविता!
काळजातले गर्भ - कुडींतली
देवता
काळीज दिल्यारूच
कळटा.

